

ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ****ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 47/2008****ΑΠΟΦΑΣΗ 463/2008**

Στην Καλαμάτα σήμερα, **την 08^η Δεκεμβρίου 2008, ημέρα Δευτέρα και ώρα 13:00** συνέρχεται στο Δημαρχιακό Κατάστημα της οδού Αριστομένους 28 στην 47η/2008 συνεδρίαση η Δημαρχιακή Επιτροπή του Δήμου Καλαμάτας, μετά την από 04-12-2008 πρόσκληση του κ. Προέδρου, που επιδόθηκε σύμφωνα με το νόμο.

Παραβρίσκονται στη συνεδρίαση αυτή ο κ. Παναγιώτης Ε. Νίκας, Δήμαρχος Καλαμάτας, Πρόεδρος της Δημαρχιακής Επιτροπής και από τα τακτικά μέλη οι κ.κ. 1) Καμβυσίδης Ιωάννης, 2) Κοσμόπουλος Βασίλειος, 3) Κουδούνης Αργύριος και 4) Πολίτης Δημήτριος.

Δεν παραβρίσκονται αν και κλήθηκαν νόμιμα τα τακτικά μέλη κ.κ.: 1) Αλευράς Διονύσιος, και 2) Λαγανάκος Γεώργιος.

Στη συνεδρίαση παραβρίσκεται επίσης το αναπληρωματικό μέλος της Δημαρχιακής Επιτροπής από την πλευρά της μειοψηφίας ο κ. Ηλιόπουλος Παναγιώτης, ο οποίος συμμετέχει στη συνεδρίαση αυτή, αναπληρώνοντας τον κ. Αλευρά Διονύσιο.

Στη συνεδρίαση παρίσταται επίσης ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου κ. Παναγιώτης Κουτσογιαννόπουλος.

Αφού επιτυγχάνεται έτσι νόμιμη απαρτία, ο Πρόεδρος κηρύσσει την έναρξη της συνεδρίασης.

.....

Στη συνέχεια εισάγεται από τον κ. Πρόεδρο για συζήτηση το 5ο θέμα της ημερήσιας διάταξης με τίτλο :

Έγκριση της από 20-11-2008 γνωμοδότησης του Δικηγόρου του Δήμου Καλαμάτας κ. Μανιάτη που αφορά στη σύναψη σύμβασης δημοτικού έργου.

Εισηγούμενος το θέμα ο κ. Πρόεδρος αναφέρεται στην από 20/11/2008 (υπ' αριθ. πρωτ. 26965/20-11-2008) γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Δήμου Καλαμάτας κ. Μανιάτη Αντωνίου, η οποία έχει ως εξής:

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Εκδίδω την ακόλουθη Ατομική Γνωμοδότηση ως Δικηγόρος Δήμου Καλαμάτας σε ανταπόκριση προς την επισημειωματική πράξη της 30/10 και την επισημειωματική πράξη της 3/11 του κ. Γενικού Γραμματέα του Δήμου Καλαμάτας στο έγγραφο του Συμβουλίου της Επικρατείας της 22/10/2008 (Αρ. Πρωτ. 1108/2008). Με το έγγραφο αυτό προς τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών αποστέλλεται αντίγραφο της 1148/2008 αποφάσεως της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ, με την παράκληση το περιεχόμενό της να ανακοινωθεί προς το Νομικό της Σύμβουλο. Με τις επισημειωματικές πράξεις ζητείται από εμένα να εκδώσω Γνωμοδότηση για την περαιτέρω εξέλιξη.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Π. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

Δικηγόρος Δήμου Καλαμάτας

Λέκτωρ (ΠΔ 407/80) Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (ε. εξ. 2008-2009)

ΑΝΕΚΤΕΛΕΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Το κρίσιμο ζητούμενο

Η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας υπ' αριθμ. 1148/2008 εκδόθηκε κατόπιν προσφυγής ιδιώτη Εργολήπτη Δημοσίων Έργων, αρχικά καταταγέντος ως δεύτερου μειοδότη στο διαγωνισμό για την ανάθεση του δημοτικού τεχνικού έργου «Κατασκευή οδού Κοσμοπούλου και συμπλέγματος δρόμων στην περιοχή Πανταζοπουλείκα», ο οποίος στράφηκε με αίτηση αναστολής εκτελέσεως της απόφασης 41/17/13-05-2008 της Ειδικής Επιτροπής του άρθρου 152 του Ν. 3463/2006 της Περιφέρειας Πελοποννήσου, που εκδόθηκε κατόπιν προσφυγής ενός άλλου Εργολήπτη Δημοσίων Έργων, αρχικά καταταγέντος ως πρώτου μειοδότη.

Καθώς η Επιτροπή Αναστολών δεν εξέδωσε προσωρινή διαταγή αναστολής εκτελέσεως και τελικά απέρριψε την αίτηση αναστολής εκτελέσεως, ανακύπτει το ζήτημα εάν είναι επιτρεπτό η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Καλαμάτας να προβεί στη σύναψη της επίδικης σύμβασης δημοτικού τεχνικού έργου με τον ιδιώτη Εργολήπτη Δημοσίων Έργων που δικαιώθηκε με την απόφαση της Ειδικής Επιτροπής χωρίς να περιμένει την έκδοση της οριστικής δικαστικής αποφάσεως του αρμοδίου Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας για την ασκήθαισα αντίστοιχη αίτηση ακυρώσεως.

A. Εκτελεστικότητα των επίμαχων διοικητικών πράξεων ενισχυμένη νομολογιακά

Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι η προσβαλλόμενη με την αίτηση ακυρώσεως απόφαση της Ειδικής Επιτροπής της Περιφέρειας Πελοποννήσου αποτελεί μία εκτελεστή διοικητική πράξη. Πράγματι, πρόκειται για μία απόφαση η οποία παράγει το έννομο αποτέλεσμα της εκτελεστικότητας, χωρίς να χρειάζεται να εκδοθεί και εγκριτική διοικητική πράξη ή σχετική δικαστική απόφαση. Έτσι, νόμιμα εκδόθηκε σε συμμόρφωση με αυτήν την πράξη η απόφαση 279/2008 της Δημορχιακής Επιτροπής του Δήμου Καλαμάτας με την οποία εγκρίθηκε η κατακύρωση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού στον αρχικά πρώτο μειοδότη.

Το επόμενο κατά νόμο βήμα είναι η σύναψη και εκτέλεση της σχετικής συμβάσεως, η οποία τυπικά θα μπορούσε να έχει ήδη επέλθει, χωρίς να αναμένεται η έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής Αναστολών. Αυτή η νομότυπη κίνηση θεωρείται ότι ενισχύεται ιδίως από τους δηλούμενους λόγους δημοσίου συμφέροντος, συνιστάμενους στη συνέχιση της εκκρεμούσας διαδικασίας παραγωγής του τεχνικού έργου προς το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου. Αντιθέτως, τυχόν περαιτέρω καθυστέρηση στην κατασκευή των δημοτικών οδών όχι μόνο αποβαίνει επιζήμια στο κοινωνικό σύνολο αλλά δυσχεραίνει και τη θέση του Δήμου, ο οποίος κινδυνεύει να χάσει τους εξασφαλισμένους για το σκοπό αυτό χρηματικούς πόρους.

Εξάλλου, επισημαίνεται ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την αίτηση αναστολής κατ' αρχάς ως προς τον πρώτο προβαλλόμενο λόγο, που ήταν ότι η κατακύρωση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού στον εργολήπτη που δικαιώθηκε από την Ειδική Επιτροπή και η σύναψη και εκτέλεση της σχετικής συμβάσεως θα προκαλέσουν ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη στα συμφέροντα του αιτούντος. Όμως, το δικαστήριο έκρινε ότι η βλάβη η οποία πράγματι προκαλείται σε συμμετέχοντα σε διαγωνισμό για την ανάθεση δημοσίου έργου από τη μη ανάδειξή του ως αναδόχου είναι προεχόντως οικονομική και συνεπώς δεν μπορεί να θεωρηθεί ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Επικουρικά διατυπώθηκε η θέση ότι οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς αυτούς αναλαμβάνουν από τη φύση της δραστηριότητάς τους τον κίνδυνο να αποκλειστούν ή να μην τους ανατεθεί το δημοπρατούμενο έργο¹.

Άρα, σε επίπεδο παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας όπως το εξεταζόμενο, έχει διαμορφωθεί μία νομολογία υπέρ της διασφάλισης της συνέχισης του τεχνικού έργου. Αποφεύγεται η ευδοκίμηση αιτήσεων αναστολής που προβάλλουν τον ευνόητο και εύκολα αποδείξιμο ισχυρισμό της βλάβης του αιτούντα. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση υποδηλώνεται η δυναμική της απρόσκοπτης σύναψης της σύμβασης δημοσίου έργου μεταξύ του εργοδότη και του αναδόχου που έχει προκύψει στο τελικό στάδιο της σχετικής ενδικοφανούς διοικητικής διαδικασίας.

Εξάλλου, το σημαντικότερο είναι ότι η Επιτροπή Αναστολών προέβη και σε μία περιορισμένη εξέταση της ουσίας της υποθέσεως. Ειδικότερα, απέρριψε και το δεύτερο αυτοτελή λόγο αναστολής, ότι δηλαδή η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη και για αυτό θα έπρεπε να γίνει δεκτή και η αίτηση αναστολής. Ειδικότερα, προβλήθηκε ότι είναι προφανώς βάσιμος ο ακυρωτικός λόγος ότι ο αρχικά πρώτος μειοδότης έπρεπε να αποκλειστεί από το διαγωνισμό, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 23.2 της αντίστοιχης διακηρύξεως (στο οποίο, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι «εφόσον διαπιστωθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι ο διαγωνιζόμενος υπέβαλε ψευδή δήλωση κατά την παροχή σημαντικών πληροφοριών που ζητούνται στον εν λόγω διαγωνισμό, αποκλείεται»), εφόσον στην υπεύθυνη δήλωσή του σχετικά με το ανεκτέλεστο υπόλοιπο των εργολαβικών του συμβάσεων δεν συμπεριέλαβε τα τέσσερα εκτελούμενα από αυτόν στο Δήμο Κορώνης έργα,

¹ Με παραπομπή στις αποφάσεις Ε.Α. 532, 463 και 372/2008, για παραβολή.

για τα οποία δεν είχε εκδοθεί βεβαίωση περαιώσεως εργασιών μέχρι την ημερομηνία διεξαγωγής της επίμαχης δημοπρασίας.

Αυτός όμως ο λόγος, κατά την ορθή κρίση της Επιτροπής Αναστολών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως προδήλως βάσιμος, επομένως φαίνεται τουλάχιστον αμφίβολης ορθότητας. Συγκεκριμένα, ο δικαστικός σχηματισμός εξέφρασε την εύλογη θέση ότι είναι υποστηρίξιμη η άποψη ότι δεν συνέτρεχε λόγος αποκλεισμού του αναδειχθέντος αναδόχου, βάσει των σχετικών ρητρών της διακηρύξεως. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, ανεξαρτήτως του χρόνου εκδόσεως των βεβαιώσεων περαιώσεως εργασιών, πάντως από τις εν λόγω, εκ των υστέρων έστω, προσκομισθείσες βεβαιώσεις προέκυπτε ότι η εκτέλεση των επίμαχων έργων είχε πράγματι ολοκληρωθεί κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς αυτού του εργολήπτη και συνεπώς ο τελευταίος δεν είχε ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργασιών μεγαλύτερο από αυτό που δήλωσε.

B. Επιχειρήματα από τη Γνωμοδότηση 87/2006 Ν.Σ.Κ.

Η προαναφερθείσα νομολογία της Επιτροπής Αναστολών ενισχύεται και από παρόμοια θέση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Συγκεκριμένα, στη συναφή ομόφωνη Γνωμοδότηση υπ' αριθμ. 87/2006 το Α' Τμήμα αυτής της ενιαίας κρατικής αρχής εξέτασε «Βεβαίωση Περαίωσης» εργασιών συγκεκριμένου δημοσίου έργου, η οποία εκδόθηκε στις 9 - 2 - 2005 και αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι οι συμβατικές εργασίες περατώθηκαν εμπρόθεσμα στις 31-1-2005. Προέκυψε το συμπέρασμα ότι η ανάδοχος δεν είχε πλέον υποχρέωση δήλωσης ανεκτέλεστου τμήματος για το έργο αυτό και στο εξής, ήτοι μετά την 31^η Ιανουαρίου 2005, και ότι οι Ενημερότητες Πτυχίου που εκδόθηκαν στο όνομά της δεν κρίνονται παράνομες διότι δεν υφίστατο ανεκτέλεστο τμήμα στο έργο αυτό. Προστέθηκε συμπληρωματικά ότι η έγκριση πιστοποίησεων και μετά την προαναφερόμενη ημερομηνία περαίωσης του έργου (δηλαδή το εμπρόθεσμο όριο της 31-1-2005 και όχι το μεταγενέστερο χρονικό σημείο έκδοσης της σχετικής Βεβαίωσης Περαίωσης), δεν μπορεί να ερμηνευτεί ως ύπαρξη ανεκτέλεστου τμήματος έργου και συνεπώς δεν αρκεί για να καταστήσει παράνομες τις βεβαιώσεις Ενημερότητας Πτυχίου που εκδόθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή.

Εκτιμάται ότι αυτή η εύλογη θέση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σχετικά με την περαίωση εργασιών δημοσίου έργου δεν ευσταθεί μόνο στην περίπτωση που έκρινε, η οποία αφορούσε περιπτώσεις βεβαιώσεων Ενημερότητας Πτυχίου υπέρ εργοληπτικής επιχείρησης αλλά διατηρεί τη σημασία της και για την παραπλήσια εξεταζόμενη περίπτωση εφόσον και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να δηλώνεται υπεύθυνα και να λαμβάνεται αρμοδίως υπόψη το ανεκτέλεστο μέρος εργασιών.

Επισημαίνεται επίσης ότι στην προαναφερθείσα αίτηση ακυρώσεως, το κείμενο της οποίας ενσωματώθηκε αυτούσιο και στην αντίστοιχη αίτηση αναστολής, γίνεται επίκληση και της εξεταζόμενης Γνωμοδότησης, στην οποία αναφέρεται ότι: «η περαίωση σηματοδοτεί το τέλος της περιόδου εκτέλεσης του έργου». Όμως, στην πραγματικότητα αυτή η αναφορά του δικογράφου φαίνεται να οδηγεί στην αντίθετη κατεύθυνση από την επιδιωκόμενη, σε βάρος του ασκούντος την αίτηση ακυρώσεως. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, όπως φαίνεται άλλωστε και ήδη από το παράθεμα αυτό, στη Γνωμοδότηση διατυπώνεται η θέση ότι η έννοια του «ανεκτέλεστου μέρους εργολαβιών» που συνάδει τόσο με το σκοπό όσο και με τη διατύπωση των διατάξεων του νόμου έχει την πρόδηλη έννοια ότι δεν υφίσταται ανεκτέλεστο τμήμα του έργου μετά τη βεβαιωμένη «περαίωση του έργου», αφού ακριβώς η περαίωση σηματοδοτεί το τέλος της περιόδου εκτέλεσης του έργου (χωρίς να απαιτείται και η συνολική εκκαθάριση της σχετικής σύμβασης). Με άλλα λόγια, υπολαμβάνεται ότι η ίδια η de facto περαίωση των συμβατικών εργασιών, όπως βεβαιώνεται ως προς τον ακριβή χρόνο κατά την οποία επήλθε, επιφέρει το τέλος της περιόδου εκτέλεσης του έργου, όχι περαιτέρω σύστοιχες ενέργειες όπως η έκδοση της αναγκαίας πάντως βεβαίωσης περαίωσης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Επιτρεπτό της σύναψης της σύμβασης δημοσίου έργου

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, αρμόζει καταφατική απάντηση στο ανακύψαν ζήτημα. Ο Δήμος Καλαμάτας μπορεί να προβεί αμέσως στη νόμιμη διαδικασία για την υπογραφή της σύμβασης με ανάδοχο τον αρχικά καταταγέντα πρώτο μειοδότη, δηλαδή τον απόλυτο μειοδότη, με βάση την απόφαση 279/2008 της Δημομαρχιακής Επιτροπής, η οποία εκδόθηκε σε συμμόρφωση με την απόφαση 41/17/13-05-2008 της Ειδικής Επιτροπής του άρθρου 152 του Ν. 3463/2006 της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Αυτές οι αποφάσεις είναι εκτελεστές και παράγουν κανονικά τα έννομα αποτελέσματά τους, χάρη και στην απόρριψη της αιτήσεως αναστολής του ασκήσαντος την αντίστοιχη αίτηση ακυρώσεως.

Διευκρινίζεται ότι σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατό να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να ακυρωθεί η απόφαση της Ειδικής Επιτροπής με την αποδοχή της αιτήσεως ακυρώσεως από το αρμόδιο Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Όμως, ακόμη και αν επέλθει αυτή η εξέλιξη, κάτι τέτοιο θα αργήσει να συμβεί ενώ η παραγωγή του δημοσίου έργου έχει ήδη καθυστερήσει και, πέραν τούτου, εκτιμάται ως πιθανή η απόρριψη της αιτήσεως ακυρώσεως από το Συμβούλιο της Επικρατείας για λόγους όπως οι προαναφερθέντες.

Ο Γνωμοδοτών Δικηγόρος

Αντώνιος Π. Μανιάτης

Ακολουθως το λόγο λαμβάνει ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου κ. Κουτσογιαννόπουλος, ο οποίος λέει τα εξής:

ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση ο Δήμος μπορεί να προβεί αμέσως στη νόμιμη υπογραφή της σύμβασης με τον ανάδοχο, τον αρχικά καταταγέντα πρώτο μειοδότη, βάσει της απόφασης της Δημομαρχιακής Επιτροπής.

Η Δημομαρχιακή Επιτροπή μετά από διαλογική συζήτηση, αφού λαμβάνει υπ' όψη της την παραπάνω γνωμοδότηση,

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι Ο Μ Ο Φ Ω Ν Α

Αποδέχεται την από 20/11/2008 (υπ' αριθ. πρωτ. 26965/20-11-2008) γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Δήμου Καλαμάτας κ. Μανιάτη Αντωνίου, όπως αυτή αναλυτικά καταχωρείται στο ιστορικό της απόφασης αυτής.

Έτσι συντάσσεται αυτό το απόσπασμα πρακτικού το οποίο υπογράφεται όπως ακολουθεί :

Η ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Παναγιώτης Ε. Νίκας

ΤΑ ΜΕΛΗ

1. Ηλιόπουλος Παναγιώτης

2. Καμβυσίδης Ιωάννης

3. Κοσμόπουλος Βασίλειος

4. Κουδούνης Αργύριος

5. Πολίτης Δημήτριος

Ακριβές Απόσπασμα
Καλαμάτα 16 Δεκεμβρίου 2008
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ε. ΝΙΚΑΣ
(ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ)